

ὅθεν ἅμα ἐκλείσθη τὸ ἐξώφυλλον, δὲν ἡδυνήθη πλέον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἴδω τί συνέβη.

(*Ἀκολουθεῖ.*)

ALFRED DE MUSSET.

ΤΟ ΜΑΓΙΚΟΝ ΣΤΕΡΕΟΣΚΟΠION.

α *Πολύμορφος σάτυρα.* »

Α'.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

”Πηλεες λοιπόν, κοινωνία, ν' ἀκούσῃς ἀσχημίας καὶ γελοῖα κακουργήματα καὶ πράξεις θεοστυγεῖς ; . . . λάμβανε· ἰδοὺ ἐν τεμάχιον τῆς ἱστορίας σου ! . . .

Φ ρ . Σ ο υ λ ι ε . (Διαβόλου ἀπομνημονεύματα.)

Προχθές ἐκαθήμην μόνος ἐντὸς τοῦ δωματίου μου. Εἶχον τὰ πάντα ἐτοιμάσει πρὸς γραφὴν, ἐκτὸς ἐνός . . . τῆς διαθέσεως· διόπερ, ἀντὶ νὰ γράψω, ἄφηνα τὸ βλέμμα μου νὰ πλανᾶται διὰ τοῦ παραθύρου ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἥτις, βαθυκύανος καὶ ἐλαφρῶς ρυτιδουμένη ὑπὸ βορείου πνεύματος, ἐδάδιζε διὰ τῶν μικρῶν τῆς κυμάτων ἡσύχως πλὴν μεγαλοπρεπῶς, ὡς γυνὴ ὠραία, ἃς μοι ἐπιτραπῇ ἡ παρομοίωσις, τριάκοντα δύο ἕως τριάκοντα πέντε ἐτῶν.

Καὶ ἐσκεπτόμην μονολογῶν·

« Ὁ κόσμος εἶναι ἀπέραντος· τόσοι ἄνθρωποι ! . . . τόσαι γυναῖκες ! . . . τόσα πράγματα ! Ἐπειτα μία μεγάλη μεγάλη περιέργεια ! . . . Τί πρῶτον νὰ γράψῃ τις διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς *Χρυσῆς Ἀλλίδος*, τί δεύτερον, τί ὑστατον . . . Καὶ ἡ θεὰ Ὀκνηρία, ἥτις χασμωμένη σοῦ ῥίπτεται ῥαθύμως ἐπὶ τοῦ σοφῆ, ἐξαπλοῦται σιγαρίζουσα ἡδονικῶς, ὡς Δομνίτσα τοῦ Βυζαντίου, ῥίπτει τὸ σιγάρον, ὑφοῖ τὰς χεῖράς τῆς καὶ περιβάλλει τὴν κεφαλὴν, ὡτανεὶ ἤθελε νὰ βεμβάσῃ, ἡμικλείει τοὺς ὀφθαλμούς . . . ὑπνώττει . . . »

— Καλὲ, τί μεμφιμοιρίας μονολογεῖς ; εἶπε φωνή τις ὀπισθέν μου.

Ἐστράφην καὶ εἶδον τὸν φίλον μου Π***, ἀπὸ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ ὁποίου ἐκρεμάτο λευκὸν μανδύλιον, πεπληρωμένον. Ἡ θύρα τοῦ δωματίου μου, δι' ἧς βεβαίως εἰσῆλθεν, εὐρέθη πάλιν κλειστή.

— Τί ; χόρτα ἡγόρασες ;

Ὁ φίλος μου ἀγαπᾷ τὰ χόρτα, ὅσον ἐγὼ μίαν θεάν . . .

— Μάλιστα . . . πρόκειται περὶ χόρτων . . . εὖρον, εὖρον, φίλε μου.

Ταῦτα δ' εἰπὼν, ἀπέθετο ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ πεπληρωμένον μανδύλιόν του, ὕπερ ἀφῆκεν ἦχον μεταλλικόν.

— Μήπως νυμφεύσαι, τὸν ἡρώτησα, καὶ σοῦ ἐπρηπλήρωσαν τὴν προίκα ; Τότε καλογερασμένος, καὶ καλὰ . . . κέρδη.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ὁ φίλος μου ἔλυσε τὸν πρῶτον τοῦ μανδυλίου δεσμόν, ἔπειτα τὸν δεύτερον, καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰ ὄμματά μου ἐν — τί νομίζετε ; — στερεοσκόπιον.

— Ἀξιόλογα ! . . . τῷ εἶπον ἄλλο πλέον δὲν μὰς μένει τώρα, παρὰ νὰ περιπατῶμεν γονατιστοί, νὰ φωνάζωμεν παπὰ καὶ μαμὰ, ν' ἀγοράσωμεν δύο κούκλας καὶ νὰ παίζωμεν ταῖς κουμπαρίταις . . . Μὴ χειρότερα !

— Καὶ διατὶ λέγεις ὅλα αὐτά ;

— Ἀλλὰ τί θέλεις νὰ σοῦ εἶπω, ἀφοῦ σὲ βλέπω ν' ἀγοράζῃς στερεοσκόπια ;

— Πρῶτον· τὸ στερεοσκόπιον, ὅπερ βλέπεις, δὲν τὸ ἡγόρασα· ποῦ τόσα χρήματα διὰ νὰ τὸ ἀγοράσω ; . . . μοῦ τὸ ἐχάρισαν . . . τίς ; εἶναι ἀδύνατον νὰ σοῦ εἶπω· δεύτερον· καὶ νομίζεις λοιπὸν ὅτι αὐτὸ τὸ στερεοσκόπιον εἶναι ἐκ τῶν συνήθων ;

— Δηλαδή . . . μήπως ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν στερεοσκόπια ;

— Δὲν γνωρίζω· τοῦτο μόνον θὰ μάθῃς μετ' ὀλίγον, ὅτι αὐτὸ τὸ στερεοσκόπιον δὲν ὁμοιάζει μ' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πωλεῖ ὁ Κ. Ποττέν.

— Ἀλλὰ τί διαβόλου στερεοσκόπιον εἶναι λοιπὸν τοῦτο ;

— Διαβόλου ! . . . πραγματικῶς ! . . . Ὁ ἔγραψε Μέσμερ καὶ Ἰωσήφ ὁ Βάλαμος εὗρεκα στερεοσκόπιον· ἔρχου καὶ ἴδε !

Λαβὼν δ' ἀπὸ τῆς τραπέζης τὸ στερεοσκόπιον, ἔθεσεν αὐτὸ ὑπὸ τὰ βλέμματά μου· — ἕως ἐδῶ τίποτε παράδοξον· — ἀκολούθως ἐπίσεεν ἐλαττήριόν τι, καὶ σωλὴν ἀκουστικὸς ἐπετάχθη· τούτου τὴν ἄκραν προσήρμοσεν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μου ὠτός.

— Βλέπε τώρα καὶ ἄκουε· μοι εἶπεν ὁ φίλος μου.

— Οὔτε βλέπω, οὔτε ἀκούω τι.

— Τὸ πιστεύω· καὶ ὅμως, ἐὰν πιάσω καὶ ἐν ἄλλο ἐλαττήριον, θὰ ἴδῃς διὰ τῶν φακῶν τοῦ στερεοσκοπίου πολλὰ παράδοξα, καὶ, τὸ παραδοξώτερον, θ' ἀκούσῃς διὰ τοῦ ἀκουστικοῦ τοῦ σωλῆνος πολλὰ περίεργα.

Ὁ φίλος μου ἦτο σπουδαῖος ἄνθρωπος, καὶ δὲν ἡδυνάμην νὰ υποθέσω, ὅτι ἀστείζεται. Ἡ περιέργειά μου λοιπὸν ἤρχισε νὰ κεντᾶται.

— Πίεσον λοιπόν και αυτό το άλλο ελατήριο, τῷ εἶπον.

— Θα τὸ πιέσω, ἀφοῦ ὅμως πρῶτον μοῦ ὑποσχεθῇς . . .

— Ὑπόσχομαι.

— Ὅτι θὰ περιγράψῃς πᾶν ὅ,τι παρατηρήσῃς...

— Θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες! . . .

Καὶ δὲν ἤμποροῦμεν τάχα ν' ἀλλάξωμεν αὐτὸν τὸν ὄρον; . . . Πλὴν . . . ἅς ἦναι . . . τὸ ὑπόσχομαι.

— Καὶ ὅτι θὰ τὸ δημοσιεύσῃς . . .

— Ὑπόσχομαι, καθίσσον μάλιστα ὀφείλω ν' ἀποστείλω τι εἰς τὴν Χρυσάλλιδα.

— Καὶ ὅτι θὰ ἐπιγράψῃς τὸ δημοσιευθόσμενον. Τὸ μαγικὸν στερεοσκοπίον.

Ἐνταῦθα, ἐναπέθεσα ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ στερεοσκοπίον καὶ, ξέων τὴν κεφαλὴν, εἶπον εἰς τὸν φίλον μου.

— Διάβολε! αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον! . . αὐτὸς ὁ τίτλος! . . διάβολε! . . πόσα θὰ μᾶς ψάλλουν! . . Ἐσύρεις τί τρέχει, φίλε μου; . . Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ὅλοι οἱ ὀκνηροί, ὅλοι οἱ ὅπως-

δήποτε μὴ θέλοντες νὰ λάβωσιν ὑποχρέωσιν τινα ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ, ὅταν εὐρεθῶσιν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παραθέσωσιν αὐτῷ τροφήν, ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες νὰ μένωσιν ἐλεύθεροι εἰς τὴν ἐκλογὴν των, ἀκολουθοῦσι τὰς στιγμιαίας ἐμπνεύσεις των, τὰς καιρικὰς διαθέσεις των, τοὺς ὑστερικοὺς ἐρεθισμοὺς των, τὴν ὀκνηρίαν των, τὸ ἐλεύθερον εἰς τὰς σκέψεις των, καὶ ποτὲ δὲν ἐπιγράφουσιν ἐπὶ τοῦ χάρτου εἰδικόν τινα καὶ ὠρισμένον τίτλον, κύκλον γεγὸν καὶ καλῶς διαγεγραμμένον, τὸν ὁποῖον νὰ μὴ δύνανται νὰ υπερπηδήσωσιν, ἀλλὰ μὲ μίαν γενικότητα, μὲ ἐν ὄνομα τόσον μεγάλον, ὅσον καὶ ὁ ἀπέναντί των κόσμος, ρίπτουσιν εἰς τὸ κοινὸν, ὅ,τι ἔχουσιν πρόχειρον, ὅ,τι νομίσουσιν ἐπικαιρον, ὅ,τι, τέλος πάντων, τοῖς ἐπιτρέψῃ ἡ ὀκνηρία των. Πρῶτος ὁ Ἡσίοδος ἠνέωξε τὴν ὁδὸν μὲ τὰ Ἔργα καὶ τὰς ἡμέρας του, ἐπῆρε τὸν κατήφορον ὁ Λουκιανὸς μὲ τοὺς Διαλόγους του, ὁ Ἰουβενάλης μὲ τὰς

Σατίρας του, ὁ Δάντης μὲ τὴν Θείαν κωμωδίαν, ὁ Γκαίτ μὲ τὸν Φάουστ, ὁ Βαλζάκ μὲ τὰς Σκηναὶς τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. . . . καὶ τόσοι ἄλλοι . . . Ἀλλὰ νὰ ἰδῇς, ἂν τοὺς ἐνόησαν. . . νὰ ἰδῇς τί τοὺς ἐψάλαν! . . . Τοὺς εἶπαν· ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ γράψωσιν ὑπὸ γνῶμονα καὶ ἐντὸς ὠρισμένου σχεδίου· ὅτι δὲν εἶχον πεποιθήσιν εἰς τὰς δυνάμεις των· ὅτι μόνον ἀχαλίνωται καὶ πετώντες ἀπὸ ὠραίου εἰς ὠραῖον ἠδύναντο νὰ προσλάβωσι τι ἐξ ἀντικειμένου, μὴ ἔχοντες νὰ παραθέσωσι τι ἴδιον· ὅτι . . . .

— Ἐ! σώνει . . . . Καὶ μήπως ἡ κοινωνία εἶναι μεθοδικὴ σκηνὴ διὰ ν' ἀπαιτοῦν μεθοδικὸν ἀπεικόνισμα; . . . μήπως οἱ ἄσχημοι, οἱ γελοῖοι, οἱ κακούργοι, οἱ ἐγωῖσται ἔχουσι γραμματικὴν καὶ πᾶν ὅ,τι πράττουσι τὸ πράττουσιν ἐπὶ τῶν κανόνων τῆς; Ἡ κοινωνία εἶναι πλάξ ζοιχειοθετημένη καὶ καθ' ἡμέραν ζοιχειοθετούμενη, πλάξ βιβλίου ἀσυναρτήτου πλὴν πισοῦ, βιβλίου, οὗ τὸ ὅλον εἶναι τι πανδαιμόνιον, λίμνη τῆς Γενησαρέτ, εἰς ἣν πνίγονται οἱ μαινόμενοι χοῖροι, ἀλλὰ τοῦ ὁποῖου ἕκαστος παράγραφος εἶναι τετρά-

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝ (ἴδε σελ. 109.)

γωνος, πλήρης, ἀκέραιος, περιέχων μίαν ἀσχημίαν, ἐν γελοῖον, ἐν κακούργημα, καὶ ἐνίοτε, ὡς ἄστρον ἐν τῷ μέσῳ μικρᾷς ὀπῆς νέφους, ἐν ἁθῶν μειδιάμα, μίαν γλυκεῖαν πλάνην, μίαν λάμψιν ἀστραπῆς, ἥτις ἀκαριαίως φωτίζει χωρὶς νὰ θερμαίνῃ— καὶ μετ' ὀλίγον, τὸ νέφος συμπυκνοῦται, καὶ ὁ ἀστήρ ἐξαφανίζεται! . . . Ἐπίγραφον λοιπόν τὸν τίτλον, ὃν περ σοὶ δίδω— καὶ μὴ σε μέλλῃ.

— Πολὺ καλὰ· τὸ παραδέχομαι· πίεσον λοιπόν τὸ ελατήριο.

Ἔθεσα τοὺς δύο φακοὺς τοῦ στερεοσκοπίου ὑπὸ τὰ ὀμματά μου, προσήρμωσα ἐπὶ τοῦ ὠτός μου τὸν ἀκουστικὸν σωλῆνά του . . . καὶ ὁ φίλος μου ἐπίεσε τὸ ελατήριο . . .

Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ὅ,τι μέλλω νὰ σᾶς διηγηθῶ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, εἰς ἕτερον φυλλάδιον.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ . . . . .